

10 ARALIK DÜNYA İNSAN HAKLARI GÜNÜ

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin BM'de kabul edilmesinin üzerinden 64 yıl geçti. II. Dünya Savaşı sırasında yaşanan acıların bir daha yaşanmaması için yola çıkan ulusların ve onların liderlerinin ana ereği bu acıların dünya üzerinde bir daha yaşanmasını engellemektir. Bu, *Birleşmiş Milletler* kuruluş bildirgesinin de ana amaçlarından biriydi. Siyasal amaçlarını gerçekleştirmede hiçbir engel tanımayan, her türlü yasal ve siyasal engeli şiddet ve zor kullanarak aşmayı meşru gören saldırganları durduracak bir mekanizmaya duyulan ihtiyacı gidermekti amaç. Bunun için önce 1945'te Birleşmiş Milletler (BM) kuruldu, hemen birkaç yıl sonra da 10 Aralık 1948'de *İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi* BM Genel Kurulunda kabul edildi. *Bildirge*'yi kabul edenler, bununla insanî değerlerin korunması için güçlü bir irade beyanı ortaya koydular. İnsan hakları ihlallerine birlikte karşı koymayı, insanlığın ortak değerlerini birlikte koruma iradesini açık bir biçimde seslendirdiler. *Evrensel Bildirge* insan hakları tarihinde bir dönüm noktası oluşturdu. Tüm daha sonraki insan hakları belgeleri -özüyle ve sözüyle- onu esas aldılar. Taşındığı ana ilke ve normlar, daha sonra kabul edilen uluslararası sözleşme, bildirge, protokol vb. metinlerde hemen hemen aynı biçimde yer aldı. Bugün de *Evrensel Bildirge* insan hakları alanında ana ve öncü metin olmayı sürdürüyor.

Aradan geçen 64 yıla rağmen insan hakları sorunları bugün de dünyanın önemli sorunları arasında yer almayı sürdürüyor. İnsan hakları savunucuları dünyanın her köşesinden insan hakları ihlallerini rapor ediyor. Yaşama hakkının ihlâlinden, düşünce ve inançlarla ilgili hakların kullanılmasında yaşanan sıkıntılara; eğitim ve sağlık hakkının kullanılmasından sosyal, kültürel ve ekonomik haklarla ilgili sorunlara kadar farklı türden ihlaller günümüzün acı gerçekleri arasında yer alıyor. Düşüncesini açıklama hakkını kullandığı, içinde yaşadığı toplumun değer yargılarına ve siyasal düşüncelerine aykırı şeyler yazdığı ya da söylediği için tutuklanan, işinden olan, hatta kimi zaman öldürülen gazeteciler, entelektüeller bunun ön önde gelen örnekleri arasında yer alıyor. İhlallerinin farkına varanlar da kimi zaman tehlikelerle karşı karşıya geliyor. İnsan hakları savunucuları çoğu zaman kendi içinde yaşadıkları toplumda baskıyla karşı karşıya kalıyorlar. Başkalarının haklarını korumaya ya da çiğnenmesini engellemeye çalışırken kendi temel hakları tehlikeye giriyor.

Her insanın bir gün insan hakları ihlalleriyle karşı karşıya gelebileceğinin ve insan onuruna yakışır bir dünyanın ancak insan haklarının tam korunduğu bir dünya olabileceğinin bilinciyle, hepimizi 2012 İnsan Hakları Gününde insan hakları ihlallerinin en aza indirildiği bir dünya için çalışmaya, davet ediyoruz.

Prof. Dr. Harun Tepe

Hacettepe Üniversitesi, İnsan Hakları ve Felsefesi Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü

Unesco Türkiye Milli Komisyonu Yönetim Kurulu Üyesi ve İnsan Hakları İhtisas Komitesi Başkanı